

Børn med
høretab i
AVT-forløb

God Praksis Guide

til det tværsektorielle samarbejde

God Praksis Guiden er udarbejdet af Decibel – Landsforeningen for børn og unge med høretab med input fra forældre i AVT-forløb samt tale-hørekonsulenter fra Hillerød, Aabenraa, Holbæk, Slagelse, Aalborg og Odense kommuner, AVT-terapeuter fra Aarhus Universitetshospital, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet samt konsulenter fra Hørerådgivningen – børn og unge (VISO/KaS). Guiden tager afsæt i Socialstyrelsens Forløbsbeskrivelse for Rehabilitering og undervisning af børn og unge med tidligt konstateret høretab, 2019.

Illustrationer: Mie Frey Damgaard,
Layout: Jeanne Laursen
Print: Eks-Skolens Trykkeri
Copyright Decibel, 2023.

Hvorfor denne guide?

Fra 2023 forankres Auditiv Verbal Terapi (AVT) som en fast del af den behandling, børn med høretab modtager på de audiologiske afdelinger i alle fem regioner. Det sker på baggrund af gode resultater fra AVT-projektet, 2017-2022, hvor børn med høretab og deres forældre blev tilbudt et 3-årigt AVT-forløb på Aarhus og Odense Universitetshospitaler og Rigshospitalet. Fra 2023 er der udover disse tre steder også AVT-centre på Aalborg Universitetshospital og Sjællands Universitetshospital.

Decibel har, på opdrag af Sundhedsministeriet, varetager en dokumentations- og vidensfunktion i AVT-projektet. Denne guide er udarbejdet af Decibel som led i den varige forankring af AVT-behandlingen.

God Praksis Guiden er Decibels bidrag til at støtte det gode samarbejde på tværs af sundheds- og socialområdet med henblik på at sikre den sproglige og sociale udvikling for børn i AVT-forløb. Den vigtigste anbefaling er tidlig dialog og koordination mellem de fagprofessionelle omkring familien samt med forældrene.

Resultater fra AVT-behandlingen viser, at vi bør have høje forventninger til børn med høretab. På samme vis sættes barren højt med denne guide ved at beskrive et **optimalt forløb og samarbejde**, hvor der samtidig er plads til, at hvert AVT-center og hver kommune kan tilrettelægge deres egen praksis. Guiden henvender sig primært til kommunale tale-hørekonsulenter og AVT-terapeuter* og skal læses som en anbefaling til det gode samarbejde på tværs.

***I denne guide bruges betegnelsen tale-hørekonsulent om den fagperson, som varetager kommunens indsats for børn med høretab. AVT-terapeut er betegnelsen for den fagperson på AVT-centret (audiologisk afdeling), som vejleder forældrene efter AVT-metoden. Alle AVT-terapeuter er enten i gang med eller har afsluttet en AVT-uddannelse.**

Et sammenhængende forløb for et barn med høretab kræver forældreinddragelse og tværfagligt samarbejde

Løbende koordination mellem parterne

Det er vigtigt, at alle parter løbende orienterer hinanden om tiltag og evt. ændringer, så indsatsen omkring barnet koordineres på tværs af faglighed og ansvarsområder. Formålet er at sikre, at der ikke sker overlap eller modsatrettede indsatser, og at der sættes fælles mål for barnets udvikling.

Hvis der opstår bekymring om barnets sproglige eller sociale udvikling eller adfærd

Et barn med høretab kan vise sig at have flere vanskeligheder, f.eks. fonologiske vanskeligheder, udtalevanskeligheder, forskellige syndromer, autisme eller andre udviklingsforstyrrelser. En god tommelfingerregel er, at den fagperson, som får mistanke om andre vanskeligheder eller observerer en atypisk adfærd, retter sine bekymringer til forældrene og får samtykke til at gå videre til hhv. tale-hørekonsulent og/eller AVT-terapeut. Det er vigtigt at huske alle parter omkring barnet på, at barnets evt. øvrige vanskeligheder ikke nødvendigvis hænger sammen med høretabet. Derfor kan flere af kommunens eller sundhedsvæsenets eksperter komme i spil, når der

skal igangsættes en udredning eller en indsats. En evt. indsats bør igangsættes hurtigst muligt og kan foregå sideløbende med AVT-behandlingen.

Hvis der er udfordringer med deltagelse i AVT-forløb

AVT-centret har til opgave at strukturere og tilpasse forløbet i dialog med forældrene, så både barn og forældre kan deltage. Nogle familier kan dog støde på udfordringer undervejs i AVT-forløbet og have brug for særlige tiltag for at kunne deltage optimalt. F.eks. kan nogle forældre have svært ved at deltage i AVT-sessionerne, ofte melde afbud eller have vanskeligt ved at overføre AVT-teknikkerne til dagligdagen. Disse familier kan have brug for et tættere samarbejde i den tværfaglige indsats, så det kan afklares, om deres udfordringer f.eks. skyldes manglende overskud, ubehandlet sorg, kulturelle forskelle eller manglende mulighed for deltagelse. Derefter kan en passende tværfaglig indsats iværksættes.

Det gode forløb for børn med høretab - fra hørescreening til AVT-afslutning

Når et barn bliver diagnosticeret med et høretab, begynder et behandlingsforløb på audiologisk afdeling. Auditiv Verbal Terapi (AVT) er en integreret del af behandlingen for høretab og er et tilbud til familier, som ønsker at udvikle barnets hørelse og talesprog*. Et AVT-forløb varer som hovedregel i tre år og er individuelt tilrettelagt efter AVT-terapeutens faglige vurdering og familiens behov.

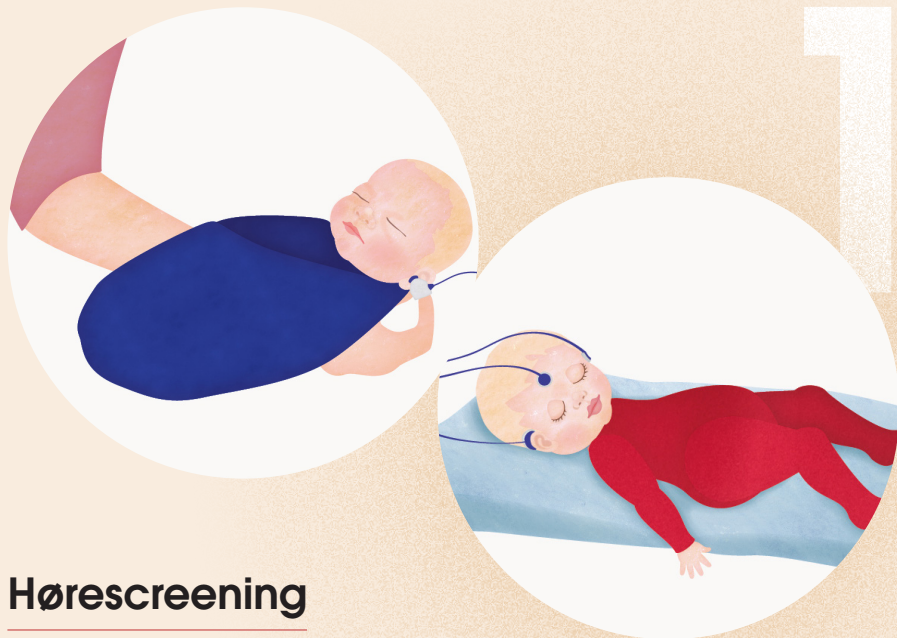
De primære parter i AVT-behandlingsforløbet er barnets forældre og AVT-terapeuten. Barnet er også tilknyttet kommunens tale-hørekonsulent, som har tovholderrollen ift. koordinerende indsatser og opfølgning jf.

Socialstyrelsens forløbsbeskrivelse for børn og unge med tidligt konstateret høretab (2019). Barnet og dets forældre kan også have brug for ekspertise fra andre fagpersoner, som kan yde en indsats sideløbende med AVT-forløbet.

Alle børn har et individuelt forløb. På de næste sider illustreres et simplificeret forløb fra hørescreening til AVT-afslutning med eksempler på samarbejdsflader mellem de primære fagpersoner; AVT-terapeuten og kommunens tale-hørekonsulent, og deres roller. Der gives også eksempler på nogle af de øvrige parter, som kan indgå i den samlede indsats. I folderen findes flere eksempler på parter i barnets forløb.

***Læs mere om**

[AVT på decibel.dk/avt](https://decibel.dk/avt)

Hørescreening

Høretest og konstatering af høretab

Fagpersoner på audiologisk afdeling:

- informerer, såfremt forældrene har givet samtykke dertil, kommunen om et barn med høretab – enten undervejs i udredningsfasen eller kort efter konstatering af høretab.
- informerer forældrene om, at kommunen har en tale-hørekonsulent, familien kan kontakte.
- kan informere om relevante foreninger og muligheden for at komme i kontakt med andre familier i samme situation.

Kommunens tale-hørekonsulent:

- modtager information fra audiologisk afdeling om barnet med høretab.
- kontakter forældre mhp. at vejlede om tale-hørekonsulentens rolle samt informerer om andre kommunale tilbud, såsom socialrådgiver eller familievejleder.

Øvrige parter, f.eks.:

- kommunens sundhedsplejerske, som tit har tæt kontakt med familien i den første fase af barnets liv og kan støtte og vejlede forældrene, f.eks. i den tidlige tilknytning.
- kommunens socialrådgiver, som jf. Serviceloven har pligt til at vejlede familien om muligheder for støtte, herunder økonomisk kompensation som følge af familiens situation.

En mistanke om høretab opstår typisk ved den tidlige hørescreening, men høretabet kan også opdages eller opstå senere i barnets liv

Høreteknik og information om AVT

AVT-sessioner

Hospitalets AVT-terapeut

- kontakter barnets bopælskommune (PPR el.lign. instans) og informerer om, at barnet er begyndt i AVT-forløb, og at AVT-terapeuten kan kontaktes ved behov.
- kontakter tale-hørekonsulenten ved bekymring for barnets sproglige eller sociale udvikling.
- laver udviklingsmål for barnet sammen med forældrene og opfordrer dem til at dele målene med relevante fagpersoner omkring barnet.

Kommunens tale-hørekonsulent

- kontakter AVT-terapeuten for at fortælle, hvilken tale-hørekonsulent, der er tilkøbt barnet, og hvordan denne bedst kontaktes.
- kan deltage i enkelte AVT-sessioner, hvis forældrene ønsker det.

Øvrige parter, f.eks.:

- Andre fagpersoner samt personer fra familiens tætte netværk må deltage i AVT-sessioner, hvis familien ønsker det. Det kan f.eks. være personale fra barnets dagtilbud eller barnets bedsteforældre.

AVT-forløbet kan begynde, når barnet er mellem 0 og 6 år og har fået sin høreteknik

Start eller skift i dagtilbud/skole

Hospitalets AVT-terapeut

- kan ved behov inddrages i vejledning af det pædagogiske personale i barnets dagtilbud én gang i forløbet og evt. igen ved et skift i dagtilbud /overgang til skole.
- kan deltage i enkelte netværksmøder ved behov, hvis forældrene ønsker det.

Kommunens tale-hørekonsulent

- ved mistanke om vanskeligheder foruden høretabet indleder tale-hørekonsulent en dialog med AVT-terapeuten og er tovholder på, at den rette udredning og indsats igangsættes sideløbende med AVT-forløbet.
- kontakter dagtilbuddet / skole i forbindelse med barnets opstart og aftaler vejledning af det pædagogiske personale / lærerteam.
- formidler behovet for høretekniske hjælpemidler til de rette instanser (f.eks. dagtilbud / skole).
- kan invitere til netværksmøder med forældre, dagtilbud og andre relevante parter.

Øvrige parter, f.eks.:

- Pædagoger, lærere og andre voksne i barnets hverdag er vigtige parter i barnets auditive og sproglige stimulering.

Barnets forældre kan få vejledning hos tale-hørekonsulenten ifbm. forberedelse til god opstart i dagtilbud og skole

AVT-afslutning

Hospitalets AVT-terapeut

- informerer tale-hørekonsulent, når barnet har afsluttet AVT-forløbet, og deler status på barnet.
- kan ved behov deltage i netværks-/overleveringsmøde.

Kommunens tale-hørekonsulent

- holder sig opdateret om barnets status ved AVT-afslutning og sikrer videre indsats efter behov.
- sikrer opmærksomhed på barnets fortsatte udvikling og støttebehov kontinuerligt, indtil barnet fylder 18 år.

Barnet afslutter selve AVT-forløbet ca. 3 år efter opstarten, mens det har en livsvarig tilknytning til den audiologiske afdeling. Barnets tilknytning til en tale-hørekonsulent fortsætter, indtil barnet fylder 18 år.

Øvrige parter, f.eks.:

- VISO/KaS-leverandører indenfor hørelse, psykiatri, syn m.m., som kommunen kan inddrage i de tilfælde, hvor kommunen selv mangler den nødvendige ekspertise, viden eller erfaring ift. de tale-hørepædagogiske opgaver eller øvrige udredninger og indsatser, som barnet kan have brug for.

Parter i indsatsen omkring barnet

Forældre til børn med høretab er den vigtigste part i barnets sproglige og sociale udvikling og deltager aktivt i barnets behandling

Fagpersoner

Eksempler på opgaver og rolle

Sundhedsområdet

Fagpersoner på audiologisk afdeling

Udredter og behandler høretab ved bl.a. at monitorere høretabet, kontrollere og justere høreteknologi, støbe ørepropper samt informere om høretekniske hjælpemidler.

AVT-terapeut på audiologisk afdeling

Vejleder og underviser forældre i at integrere lytning og tale i alle aspekter af barnets liv.

Privatpraktiserende ørelæge

Henviser børn til udredning på audiologisk afdeling ved mistanke om opstået høretab.

Socialområdet

Tale-hørekonsulent i kommunen

Kan f.eks. vejlede forældre om kommunens pasningstilbud, godt lytte-miljø samt brug af netværk – herunder kontakt til forældre i samme situation. Kan tilvejebringe viden om barnets behov til dagtilbuds-pladsanvisning, vejlede personale i dagtilbud og skole om høretekniske hjælpemidler, godt lyttemiljø og auditive og sprogstimulerende teknikker. Tovholder ift. at anskaffe høretekniske hjælpemidler.

VISO / KaS-konsulent med specialviden om høretab

Socialstyrelsen anbefaler, at kommunerne anvender VISO, når kommunerne har behov for supplerende ekspertise, viden og erfaring i forhold til børn med høretab.

Socialrådgiver

Sagsbehandler

Familievejleder fra kommunen

Kommunen skal, ifølge Serviceloven, vejlede forældre om rettigheder og støttemuligheder, herunder mulighed for økonomisk compensation og andre tilbud.

Sundhedsplejerske

Kan vejlede forældre i tidlig tilknytning og eventuelle sorgreaktioner i forbindelse med barnets diagnose. Kan informere tidligt om andre kommunale tilbud såsom tale-hørekonsulenten. Ved 8 måneders alderen har sundhedsplejersken særlig opmærksomhed på barnets funktionelle hørelse.

Sundheds- og socialområdet

Øvrige fagprofessionelle, f.eks.

speciallæge, psykiater, psykolog,

logopæd med speciale i f.eks.

oralmotorik, ergo- / fysioterapeut eller

VISO / KaS-leverandør

Udredter og udfører indsatser for øvrige vanskeligheder, som kan være til stede hos barnet – enten som en følge af høretabet eller uafhængigt af det. Indsatsen bør igangsættes så tidligt som muligt og kan foregå sideløbende med AVT-behandlingen.

Dagtilbudsområdet

Personale i dagtilbud og skole

Kan indgå i samarbejde, hvor AVT-strategier anvendes i vidt muligt omfang i barnets samlede hverdag. Ledelsen i dagtilbud og skole kan søge / sørge for støttetimer eller andre inklusionsmidler ved behov.

Andet

Indsæt fagpersoner og tiltag, som du kender fra din kommune eller praksis

AVT